Tisztelt Ünneplő Közönség, Kedves Kollégák!

Mint ismeretes, Kovács Máté emlékének ápolásáért, szakmai életútjának folytatásáért az Alapítvány évente emlékplakettet adományoz.

Ebben az évben a kuratórium Billédi Ferencné dr. Holló Ibolyának ítélte az emlékplakettet.

Kivételesen gazdag életpályája az évtizedek során számtalan fordulatot vett, de mindvégig egy irányba mutatott. Ma is vallja, hogy a „szakmaiság közéletiség nélkül nem elegendő motiváció a könyvtáros számára".

Nem vállalkozhatunk arra, hogy minden állomást és főbb fordulatot bemutassunk, de röviden kiemelnék pár mérföldkövet, ami a hazai könyvtárosság számára is meghatározó és iránymutató.

Kovács Máté öröksége már a kezdet kezdetén megmutatkozik Ibolya pályáján. Elméletben is és gyakorlatban is átjárhatóvá tette a szakmai utat az egyes könyvtártípusok között. Agrár végzettségét követően könyvtárosi pályáját szakszervezeti könyvtárosként kezdte, majd a könyvtáros diploma megszerzése után közkönyvtári feladatokat látott el Vácott és Szentendrén.

Eredeti szakmáját magas szinten ötvözte könyvtárosi ismereteivel, és doktori dolgozatát már e két szakterület összekapcsolásával készítette „Szakirodalmi információ felhasználása a mezőgazdasági termelésben" címmel, 1975-ben.

1970-től nyugdíjazásáig az AGROINFORM (az Országos Mezőgazdasági Könyvtár elődje) osztályvezetőjeként dolgozott. Informatikai munkája mellett bekapcsolódott az MKE munkájába, előbb titkára, majd 1983-tól 1990-ig elnöke volt.

Elnöksége idején indult Soros-támogatással a külföldi könyvbeszerzési pályázat, majd a másológépek beszerzése 1986–87-ben. Mindkét vállalkozás óriási változást hozott a hazai könyvtárak életében, de hamar kinőtte az egyesületi kereteket, és intézményesített formában a Könyvtártudományi és Módszertani Központ (KMK) vette át ezen feladatok koordinálását.

Billédi Ibolya feladatának tekintette, hogy hidat képezzen a könyvtári szakmák és szakterületek között. A politikai átmenet viharában sikerült megőrizni az egyesület egységét és szakmai függetlenségét.

E szép ívű pálya Ibolya nyugdíjazásával nem ért véget, hanem új fordulatot vett. Korábban kiépített nemzetközi kapcsolatai kamatoztatásával pár évig informatikai tanácsadóként dolgozott. 1994-ben egy korábbi kapcsolat révén angol kollégák felkérték, hogy vegyen részt a Public Libraries Development Project (PLDP) munkájában, és vállalja annak magyarországi koordinálását. A PLDP célja az volt, hogy az Európai Unióhoz csatlakozni kívánó országokban megismertesse és terjessze az új könyvtári szolgáltatásokat. A 90-es évek végére világossá vált, hogy az EU-csatlakozáshoz a könyvtárinformatika területén szükséges fejlesztések uniós pályázatok révén valósíthatók meg. Az angolok élen jártak e fejlesztések kelet-közép-európai elterjesztésében, így számos pályázatot elnyertek, amelyekben a hazai részvétel kívánatos és szükségszerű volt.

Ibolya felismerte, hogy a pályázati részvételhez célszerű önálló jogokkal rendelkező egyesületként fellépni, kötelezettségeket vállalni. Gondosan kiválasztott szakmai grémiumot verbuvált, és 2001-ben, 70 éves korában megalapította a Publika Magyar Könyvtári Kör elnevezésű civil szervezetet.

Kiváló kollégákból stabil csapatot hozott létre, akik mindvégig mellette álltak, segítették törekvéseit és Ibolya elnökletével 20 éven át egyengették a Publika olykor göröngyös, de mindvégig felfelé ívelő pályáját. Erről 2021-ben átfogó cikk jelent meg a TMT 5. számában.

Az egyesület megalakulását követően már az első munkatervben, 2002-ben főszerepet kapott az uniós projektekben való részvétel, illetve a hazai munkálatok szervezése, irányítása.

Öt uniós pályázat sikeres koordinálása és magyarországi elterjesztése kapcsolódik a Publika tevékenységéhez.

E pályázatok célja az volt, hogy elősegítsék a közkönyvtárak információs szolgáltatásainak fejlesztését az Unió egész területén.

1. A Publica Central and Easter Europoe (CEE) a közép- és kelet-európai országok felzárkóztatását célozta meg.
2. A PULMAN aktív információs hálózatok létrehozását támogatta. Digitális útmutatók készítésével, azok bemutatásával és a gyakorlati hasznosítás elterjesztésével támogatta a közkönyvtárakat. Műhelyfoglalkozások, tréningek és tanulmányutak egész sorát élvezhették a könyvtárosok.
3. A szolgáltatásfejlesztés kiterjesztésére a CALIMERA nevű program adott kiváló alkalmat. 2003-tól a közkönyvtárak mellett a múzeumok és a levéltárak is bekerültek a digitális szolgáltatások bevezetését és elterjesztését célzó programba.
4. A CULTIVATE CEE tíz közép- és kelet-európai ország részvételével változatos információs eszközök és módszerek bevezetését tűzte ki célul. Számos honlap, weboldal, webmagazin, e-mail-szolgáltatás valósult meg e projekt hatására.
5. Talán a legsikeresebb program az ENTITLE névre hallgató pályázat volt, 12 európai ország részvételével. Ennek fő célkitűzése az volt, hogy szélesítse a közkönyvtárak digitális tanulást támogató szolgáltatásait felnőttek és gyerekek számára egyaránt. Könyvtárak az egész életen át tartó tanulás szolgálatában címmel 2009-ben Egerben országos konferencián vitatták meg az elért eredményeket, közel 30 intézmény több, mint 100 résztvevőjével.

Egy neves szakember úgy nyilatkozott, hogy „a Publika kezdetektől fogva speciális célfeladatok megoldására szervezte meg tevékenységét, nélküle a közkönyvtárak nem mentek volna Európába.”

E speciális célfeladatok sorába tartoznak még a Nőkönyvtár – a női információ kialakítása terén végzett munkálatok, amelyek forrás hiányában nem valósulhattak meg. De ebből kinőtt az Élet-Képes Példatár pályázat, amelyet 2014-ben a Publika és a Magyar Női Unió saját forrásaira alapozva hirdetett meg, s amely olyan sikeresnek bizonyult, hogy 2016-ban ismét meghirdették. A pályamunkákat a Publika honlapján olvashattuk!

Ugyancsak a speciális igényekre adható könyvtári válasz volt a 2018-ban Szolnokon, a Verseghy Ferenc Könyvtárral közösen rendezett konferencia. A hátrányos helyzetűek támogatása speciális könyvtári szolgáltatásokkal címmel, amely valódi társadalmi igényre alapozva valósult meg.

Billédi Ibolya egy helyütt ezt írja:

„Hálásan gondolok vissza az elmúlt 20 évre, és arra, hogy 36 év munkaviszony után nyugdíjasként még egy új, izgalmas és érdekes élet megadatott. Köszönöm.”

Zárásként mi mást is mondhatnánk, mi is nagyon köszönjük mindazt a munkát, amit a közkönyvtárak modernizálása terén Ibolya megálmodott és megvalósított, egy lelkes, dinamikusan dolgozó csapat élén.

Nem utolsó sorban azt az emberséget, szeretetet és megbecsülést köszönjük, amivel munkatársait motiválta és baráti társasággá kovácsolta úgy, hogy a mai napig mindenki várja a találkozásokat és a szakmai/baráti együttléteket. Köszönjük szépen!